

Sub redacția
Prof. dr. **Ion I. BRUCKNER**

Tratat de **MEDICINĂ INTERNĂ**

VOL. 1

EDITURA MEDICALĂ
București, 2024

LISTA DE AUTORI

- Anghel Larisa** – Asist. univ. U.M.F. „Gr. T. Popa“ Iași, medic primar cardiologie, Institutul de Boli Cardiovasculare „Prof. dr. George I. M. Georgescu“, Iași.
- Arsenescu Georgescu Cătălina Mariana** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Gr. T. Popa“ Iași, medic primar medicină internă și cardiologie, Institutul de Boli Cardiovasculare „Prof. dr. George I. M. Georgescu“, Iași.
- Bajdechi Mircea N.** – Medic specialist cardiologie, Spitalul Clinic Județean de Urgență, Constanța.
- Bădescu Codruța** – Șef de lucrări dr. U.M.F. „Gr. T. Popa“ Iași, medic primar medicină internă, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon“, Iași.
- Belaconi Ionela Nicoleta** – Asist. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumologie „Marius Nasta“, București.
- Bodoarcă Samuel** – Medic specialist pneumoftiziologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Bogdan Miron Alexandru** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Borcea Corina Ioana** – Asist. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic specialist pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Bruckner I. Ion** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar medicină internă și cardiologie.
- Constantin Ana** – Medic specialist pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Coșei Valentin-Caius** – Asist. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic specialist pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Dorobanțu Maria** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar medicină internă și cardiologie, Spitalul Clinic de Urgență, București.

Dumitrache-Rujinski Ștefan – Asist. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.

Fildan Ariadna Petronela – Conf. univ. dr. Facultatea de medicină, Universitatea „Ovidius“ Constanța, medic primar pneumologie, Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie, Constanța.

Floria Mariana – Prof. univ. dr. U.M.F. „Gr. T. Popa“ Iași, medic primar cardiologie și medicină internă, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon“, Iași.

Frenț Ștefan Marian – Șef de lucrări dr. U.M.F. „Victor Babeș“ Timișoara, medic primar pneumoftiziologie, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „dr. Victor Babeș“, Timișoara.

Fulga Ion – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar farmacologie clinică.

Gheorghe Gabriela Silvia – Conf. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar cardiologie și medicină internă, Spitalul Clinic „Prof. dr. Theodor Burghel“, București.

Gheorghe-Fronea Oana Florentina – Conf. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar cardiologie, Spitalul Clinic de Urgență, București.

Grigore Mihai – Asist. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar medicină internă, Spitalul Clinic „Prof. dr. Theodor Burghel“, București.

Gurghean Adriana Luminița – Conf. Univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar cardiologie, Spitalul Clinic Colțea, București.

Ilieșiu Adriana – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar medicină internă și cardiologie, Spitalul Clinic „Prof. dr. Theodor Burghel“, București.

Macovei Liviu – Șef de lucrări U.M.F. „Gr. T. Popa“ Iași, medic primar cardiologie, Institutul de Boli Cardiovasculare „Prof. Dr. George I. M. Georgescu“, Iași.

Mahler Beatrice – Șef de lucrări U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.

Manolescu Diana Luminița – Conf. univ. dr. U.M.F. „Victor Babeș“ Timișoara, medic primar radiologie și imagistică medicală, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „dr. Victor Babeș“, Timișoara.

Marica Constantin – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumoftiziologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.

Mazilu Laura – Prof. univ. dr. Universitatea „Ovidius“, Facultatea de medicină, Constanța, medic primar oncologie medicală Spitalul Județean de Urgență, Constanța.

- Mihălțan Florin Dumitru** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Murarețu Ionela Raluca** – Medic rezident cardiologie, Spitalul Clinic Colțea, București.
- Nanea Ioan Tiberiu** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar cardiologie, Spitalul Clinic „Prof. dr. Theodor Burghel“, București.
- Nemeș Roxana Maria** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Nițu Floarea Mimi** – Prof. univ. dr. U.M.F. Craiova, medic primar pneumologie, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „Victor Babeș“, Craiova.
- Oancea Iulian Cristian** – Prof. univ. dr. U.M.F. „Victor Babeș“, Timișoara, medic primar pneumoftiziologie, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „dr. Victor Babeș“, Timișoara.
- Olteanu Mădălina** – Șef de lucrări dr. U.M.F. Craiova, medic primar stomatologie.
- Olteanu Mihai** – Șef de lucrări dr. U.M.F. Craiova, medic primar pneumoftiziologie, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „Victor Babeș“, Craiova.
- Oros Mihaela** – Șef de lucrări dr. Universitatea Titu Maiorescu București, medic primar pediatrie și specialist pneumologie, coordonator Centrul de somnologie pediatrică Ponderas Academic Hospital, București.
- Pădureanu Vlad** – Șef de lucrări dr. U.M.F. Craiova, medic primar medicină internă, Spitalul Clinic Județean de Urgență, Craiova.
- Râjnoveanu Ruxandra-Mioara** – Conf. dr. U.M.F. „Iuliu Hațieganu“, medic primar pneumologie, Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello“, Cluj-Napoca.
- Rezuș Ciprian** – Prof. dr. U.M.F. „Gr. T. Popa“ Iași, medic primar cardiologie și medicină internă, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon“, Iași.
- Strâmbu Irina** – Conf. univ. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic specialist pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.
- Șerban Andreea** – Medic specialist cardiologie, Spitalul clinic „Prof. dr. Theodor Burghel“, București.
- Șimon Ionuț-Valentin** – Medic cardiolog, Centre Hospitalier de Haguenau, Franța.
- Tofolean Doina-Ecaterina** – Prof. univ. dr. Facultatea de medicină, Universitatea „Ovidius“ Constanța, medic primar medicină internă și pneumologie, Spitalul Județean de Urgență, Constanța.
- Toma Claudia Lucia** – Conf. dr. U.M.F. „Carol Davila“ București, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta“, București.

Tudorache Emanuela – Șef de lucrări dr. U.M.F. „Victor Babeș” Timișoara, medic specialist pneumologie, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „dr. Victor Babeș”, Timișoara.

Tudorache Voicu Mircea – Prof. univ. dr. U.M.F. „Victor Babeș” Timișoara, medic primar pneumologie, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „dr. Victor Babeș”, Timișoara.

Ulmeanu Ruxandra – Prof. univ. dr. Universitatea din Oradea, Facultatea de medicină și farmacie, medic primar pneumoftiziologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta”, București.

Ungureanu Gabriel – Prof. univ. dr. U.M.F. „Gr. T. Popa” Iași, medic primar medicină internă și cardiologie.

Zaharie Ana-Maria – Doctor în științe medicale, medic primar pneumologie, Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta”, București.

Cuprins

Partea I ELEMENTE GENERALE – coordonator Ion I. Bruckner	1
Capitolul 1 – Medicina și etica actului medical – Ion I. Bruckner	1
Capitolul 2 – Contactul direct cu pacientul. Anamneza și examenul fizic. Logica diagnostică – Ion I. Bruckner	7
Capitolul 3 – Farmacologie clinică – Ion Fulga	13
Studiul clinic.....	15
Etica cercetării clinice în domeniul medicamentului	15
Organizarea studiilor clinice	16
Tipuri de studii clinice	18
Criterii de includere a bolnavilor în studiul clinic.....	20
Criterii de neinclusiune în studiul clinic	21
Criterii de excludere din studiul clinic	22
Parametri utilizați în studiile clinice	23
Prelucrarea statistică a rezultatelor	25
Factori de deviere a rezultatelor	28
Cercetarea eficacității clinice a medicamentelor	38
Cercetarea siguranței clinice a medicamentelor	41
Farmacocinetica clinică	44
Evaluarea studiilor clinice	46
Partea a II-a BOLILE APARATULUI RESPIRATOR – coordonator Florin Dumitru Mihăițan	51
Capitolul 1 – Evaluarea pacientului pulmonar – Marica Constantin, Beatrice Mahler	51
Evaluarea clinică	51
Evaluarea paraclinică	55
Capitolul 2 – Bronhopneumopatia obstructivă cronică – Ruxandra Ulmeanu, Emanuela Tudorache	61
Definiție	61
Epidemiologie	62
Fiziopatologie	62
Morfopatologie.....	64
Diagnostic	64
Diagnostic diferențial.....	72
Tratament	73
Evoluție. Complicații. Prognostic	84
Profilaxie	85
Capitolul 3 – Astmul bronșic – Roxana Maria Nemeș	89
Definiție	89

Epidemiologie	89
Etiologie și patogenie.....	89
Diagnostic	92
Diagnostic diferențial.....	95
Tratament medical.....	96
Exacerbarea astmului	99
Evaluare preoperatorie.....	101
Capitolul 4 – Pneumonia – Cristian Iulian Oancea, Diana Luminița Manolescu, Voicu Mircea Tudorache	103
Definiție	103
Epidemiologie	103
Patogenie	104
Anatomie patologică. Histologie.....	107
Simptomatologie	108
Evaluarea severității pneumoniilor	109
Explorări paraclinice	112
Diagnostic pozitiv.....	119
Diagnostic diferențial.....	120
Tratament	121
Situații clinice particulare	125
Evoluție, prognostic, complicații	130
Monitorizarea terapeutică și postterapeutică	131
Profilaxie	132
Capitolul 5 – Abcesul pulmonar și gangrena pulmonară – Voicu Mircea Tudorache, Ștefan Marian Frentz	135
Definiție	135
Epidemiologie	135
Etiologie	136
Patogenie	136
Morfopatologie.....	136
Simptomatologie	137
Explorări paraclinice	138
Diagnostic pozitiv.....	140
Diagnostic diferențial.....	141
Tratament	141
Evoluție, prognostic, complicații.....	143
Capitolul 6 – Bronșiectaziile non-fibroză chistică – Voicu Mircea Tudorache, Ștefan Marian Frentz	145
Definiție	145
Epidemiologie	145
Etiologie	145
Patogenie	146
Morfopatologie.....	147
Simptome și semne	147
Examene paraclinice	149
Diagnostic pozitiv.....	153
Diagnostic diferențial.....	153

Evoluție. Complicații. Prognostic	154
Tratament	156
Capitolul 7 – Embolia pulmonară – Ruxandra-Mioara Râjnoveanu.....	161
Definiție. Cadru nosologic.....	161
Epidemiologie	161
Etiopatogenie, fizipatologie, morfopatologie	162
Tablou clinic	168
Diagnostic	170
Diagnostic diferențial.....	175
Tratament	175
Evaluare prognostică. Complicații. Mortalitate.....	177
Externarea precoce și tratamentul în ambulatoriu.....	179
Capitolul 8 – Pneumopatiile interstițiale difuze. Fibroza pulmonară idiopatică – Claudia Lucia Toma, Ionela Nicoleta Belaconi, Miron Alexandru Bogdan..	181
Epidemiologie	182
Patogenie.....	182
Manifestări clinice	184
Diagnostic	184
Diagnostic diferențial.....	188
Tratament	190
Complicații.....	192
Evoluție și prognostic.....	193
Concluzii	193
Capitolul 9 – Tuberculoza – Beatrice Mahler.....	197
Fiziopatologia și imunologia tuberculozei.....	197
Epidemiologia tuberculozei	199
Infecția tuberculoasă latentă	200
Tuberculoza secundară	204
Capitolul 10 – Sarcoidoza – Irina Strâmbu, Ana Constantin, Samuel Bodoarcă	227
Scurt istoric.....	227
Definiție	227
Epidemiologie	228
Etiologie.....	228
Manifestări clinice	229
Investigații paraclinice utile pentru diagnostic	231
Diagnostic pozitiv.....	238
Diagnostic diferențial.....	239
Tratament	240
Ghidurile în sarcoidoză	242
Concluzii	242
Capitolul 11 – Cancerul bronhopulmonar – Laura Mazilu, Doina-Ecaterina Tofolean.....	247
Definiție. Cadru nosologic.....	247
Epidemiologie. Incidență. Mortalitate	247
Etiologie și patogenie.....	249
Simptomatologie și diagnostic clinic.....	252
Diagnostic paraclinic.....	253

Diagnostic pozitiv.....	255
Diagnosticul diferențial.....	255
Tratament.....	255
Urmărirea pacienților cu CBP.....	258
Capitolul 12 – Insuficiența respiratorie – Ștefan Dumitrache-Rujinski, Florin	
<i>Dumitru Mihălțan</i>	261
Definiții. Clasificare.....	261
Mecanisme de producere. Fiziopatologie.....	263
Etiologie.....	267
Simptomatologie. Diagnostic pozitiv și diferențial.....	268
Complicații.....	271
Tratament.....	275
Tratamentul insuficienței respiratorii în situații particulare. Monitorizarea la domiciliu.....	278
Capitolul 13 – Deficitul de alfa-1 antitripsină – Ruxandra Ulmeanu, Ana-Maria Zaharie	
<i>Zaharie</i>	283
Definiție. Cadru nosologic.....	283
Epidemiologie.....	283
Etiologie și patogenie.....	283
Simptomatologie.....	285
Diagnostic.....	285
Diagnostic diferențial.....	286
Tratament medical.....	287
Tratament chirurgical.....	287
Complicații. Prognostic.....	287
Supravegherea pacientului.....	288
Capitolul 14 – Sindromul de apnee în somn – Florin Dumitru Mihălțan, Valentin-Caius Coșei, Mihaela Oros	
<i>Valentin-Caius Coșei, Mihaela Oros</i>	289
Definiții. Clasificări. Cadru nosologic.....	289
Sindromul de apnee în somn de tip obstructiv (SASO).....	290
Sindromul de apnee în somn de tip central (SASC).....	296
SASO și sindromul de obezitate-hipoventilație (SOH).....	298
Capitolul 15 – Tabagismul cronic – Florin Dumitru Mihălțan, Corina Ioana Borcea	
<i>Borcea</i>	301
Aspecte generale.....	301
Definiții.....	301
Epidemiologie.....	302
Etiologie și patogenie.....	302
Diagnosticul tulburării legate de consumul de tutun.....	303
Consecințe fizice și psihice.....	306
Management.....	308
Tratament medical.....	308
Tratament cognitiv-comportamental.....	309
Capitolul 16 – Revărsatele pleurale – Floarea Mimi Nițu, Mihai Olteanu, Mădălina Olteanu	
<i>Mădălina Olteanu</i>	313
Definiție. Cadru nosologic.....	313
Fiziopatologia acumulării de lichid în spațiul pleural.....	314

Etiologia revărsatelor pleurale.....	314
Diagnostic	315
Pleureziile neoplazice	320
Pleureziile de cauză infecțioasă	322
Pleurezia din tromboembolismul pulmonar.....	328
Pleurezii în boli de colagen	329
Pleurezii de cauză subdiafragmatică.....	329
Alte cauze rare de pleurezii	331
Capitolul 17 – Tumori mediastinale – Ariadna Petronela Fildan, Doina-Ecaterina Tofolean.....	333
Introducere	333
Epidemiologie.....	333
Etiologie și patogenie.....	333
Simptomatologie	335
Diagnostic	336
Tratament medical.....	339
Tratament chirurgical.....	339
Complicații. Prognostic	339
Supravegherea pacientului	339
Partea a III-a – BOLILE CARDIOVASCULARE – coordonator Ion I. Bruckner	343
Capitolul 1 – Aparatul cardiovascular. Noțiuni de structură și funcție –	
Ion I. Bruckner	343
Date de morfologie macroscopice și microscopice.....	343
Date de fiziologie	348
Capitolul 2 – Explorarea aparatului cardiovascular – Ion I. Bruckner, Adriana Luminița Gurghean	353
Examenul clinic	353
Electrocardiograma.....	354
Tehnici imagistice.....	356
Biomarkeri	360
Capitolul 3 – Insuficiența cardiacă – Ion I. Bruckner	361
Definiție. Clasificări	361
Epidemiologie. Etiopatogenie.....	362
Fiziopatologie	364
Tablou clinic si diagnostic al insuficienței cardiace cronice.....	367
Evaluarea pacientului cu insuficiență cardiacă	371
Tratamentul insuficienței cardiace.....	373
Insuficiența cardiacă acută	383
Capitolul 4 – Șocul – Gabriela Silvia Gheorghe.....	393
Definiție	393
Epidemiologie	393
Etiologie și patogenie.....	393
Simptomatologie	403
Diagnostic	403
Diagnosticul diferențial al șocului.....	414

Principii de tratament medical	415
Prognostic	418
Capitolul 5 – Cardiomiopatiile cronice – Ion I. Bruckner.....	423
Cardiomiopatia hipertrofică (CMH)	423
Cardiomiopatia dilatativă (CMD)	428
Cardiomiopatiile restrictive (CMR)	432
Displazia aritmogenă de ventricul drept.....	434
Capitolul 6 – Aritmiile – Ion I. Bruckner.....	437
Sistemul excitoconductor. Anatomie și fiziologie.....	437
Mecanismele apariției aritmiilor	440
Diagnostic	442
Tratament	444
Principalele aritmii.....	447
Capitolul 7 – Hipertensiunea arterială – Oana Florentina Gheorghe-Fronea, Maria Dorobanțu	469
Definiție	469
Epidemiologie	469
Etiopatogenie.....	470
Evaluarea clinică a pacientului hipertensiv	477
Diagnostic	479
Tratamentul hipertensiunii arteriale.....	491
Concluzii	499
Capitolul 8 – Boala cardiacă ischemică	511
1. Cardiopatia ischemică nedureroasă și angina instabilă – Mircea N. . Bajdechi, Ion I. Bruckner	511
Cardiopatia ischemică nedureroasă.....	511
Angina instabilă	512
2. Sindromul coronarian cronic – Mircea N. Bajdechi, Ion I. Bruckner.....	537
Definiție. Cadru nosologic.....	537
Epidemiologie	538
Etiologie și patogenie.....	538
Simptomatologie	539
Diagnostic	541
Diagnostic diferențial	548
Tratament	549
Revascularizarea miocardică.....	554
Medicația metabolică de suport energetic	556
Complicații și prognostic.....	557
Supravegherea pacientului	558
Alte forme clinice ale bolii cardiace ischemice	559
3. Infarctul miocardic acut – Cătălina Mariana Arsenescu Georgescu, Larisa Anghel, Ionuț-Valentin Șimon, Liviu Macovei	563
Definiție. Cadru nosologic.....	563
Epidemiologie	563
Etiologie și patogenie.....	564
Simptomatologie (subiectivă, obiectivă).....	565
Diagnostic	566

Diagnostic diferențial	569
Tratament medical	570
Tratament chirurgical	584
Complicații. Prognostic	584
Supravegherea pacientului	590
Capitolul 9 – Bolile valvulare – Ioan Tiberiu Nanea	595
Stenoza aortică	595
Etiologie și morfologie	595
Fiziopatologie	595
Simptomatologie	596
Examen fizic	597
Investigații paraclinice	598
Forme clinice	603
Diagnostic diferențial	604
Tratament medicamentos	605
Tratament chirurgical	605
Prognostic și complicații	606
Supravegherea pacientului	606
Insuficiența aortică	607
Epidemiologie	607
Etiologie și morfologie	608
Fiziopatologie	608
Simptomatologie	609
Examen obiectiv	610
Parametri paraclinici	611
Diagnostic pozitiv	619
Diagnostic diferențial	620
Tratament medicamentos	620
Tratament chirurgical	620
Complicații	621
Supravegherea pacientului	621
Stenoza mitrală	622
Etiologie	622
Epidemiologie	622
Anatomie patologică	622
Fiziopatologie	623
Simptomatologie	623
Examen fizic	624
Explorări paraclinice	625
Complicații	630
Diagnostic diferențial	631
Tratament medicamentos	632
Tratament chirurgical	632
Evoluție. Prognostic	633
Insuficiența mitrală	634
Epidemiologie	634

Etiopatogenie.....	634
Clasificare în relație cu principiul chirurgical terapeutic.....	635
Fiziopatologie	636
Simptomatologie	637
Examen fizic. Diagnostic clinic	637
Diagnostic paraclinic.....	637
Diagnostic diferențial.....	641
Tratament medicamentos.....	641
Tratament chirurgical.....	642
Complicații. Prognostic. Supravegherea pacientului.....	643
Prolapsul valvei mitrale.....	643
Cauze, epidemiologie și anatomie patologică	643
Simptomatologie	645
Examen fizic.....	646
Date paraclinice	646
Tratament	647
Complicații și prognostic.....	648
Capitolul 10 – Endocardita infecțioasă – Adriana Ilieșiu, Mihai Grigore.....	649
Definiție și epidemiologie.....	649
Etiologie și patogenie.....	649
Manifestări clinice	652
Investigații paraclinice	654
Criterii de diagnostic.....	658
Complicații și prognostic.....	661
Tratament	663
Forme speciale de EI.....	670
Profilaxie.....	672
Capitolul 11 – Pericarditele – Gabriel Ungureanu, Mariana Floria.....	677
Definiție	677
Epidemiologie.....	678
Etiopatogenie.....	678
Simptomatologie	681
Diagnostic	681
Diagnostic diferențial	694
Tratament medical.....	697
Tratament chirurgical.....	702
Complicații. Prognostic	703
Supravegherea pacientului	704
Capitolul 12 – Bolile aortei – Ion I. Bruckner.....	707
Elemente de morfologie și funcție.....	707
Anevrismele aortei	708
Disecția aortei.....	711
Alte boli ale aortei	714
Capitolul 13 – Bolile arterelor periferice – Ciprian Rezuș, Codruța Bădescu	717
1. Bolile arterelor carotide.....	717

Definiție	717
Epidemiologie	718
Etiologie și patogenie.....	718
Simptomatologie	719
Diagnostic	719
Diagnostic diferențial.....	721
Tratament medical.....	721
Tratament chirurgical.....	721
Complicații și prognostic.....	723
Supravegherea pacientului	723
2. Bolile arterelor mezenterice	724
Ischemia mezenterică acută	725
Ischemia mezenterică cronică.....	728
3. Bolile arterelor renale.....	731
Definiție	731
Epidemiologie	731
Etiologie și patogenie.....	731
Simptomatologie	732
Diagnostic	732
Diagnostic diferențial.....	734
Tratament medical.....	734
Tratament chirurgical.....	735
Complicații și prognostic.....	735
Supravegherea pacientului	736
4. Bolile arterelor membrelor	737
Arteriopatia periferică cronică a membrelor inferioare.....	737
Sindromul de ischemie acută periferică	753
Bolile arterelor membrelor superioare.....	759
Boala arterială cu localizări multiple.....	762
Afecțiuni cardiace la pacienții cu boală arterială periferică	762
5. Arteriopatiile nonaterosclerotice.....	764
Trombangeita obliterantă (boala Buerger)	764
Sindromul Raynaud și boala Raynaud.....	768
Acrocianoza	770
Livedo reticularis.....	770
Eritermalgia	770
Arterita cu celule gigante.....	771
Capitolul 14 – Boala venoasă periferică – Vlad Pădureanu, Ion I. Bruckner	775
Varicele	775
Tablou clinic	776
Diagnostic	776
Tratament	776
Tromboflebita superficială.....	777
Tromboza venoasă profundă	778
Epidemiologie.....	778
Factori de risc.....	779

Manifestări clinice	780
Investigații paraclinice	782
Diagnostic diferențial.....	784
Tratament	785
Profilaxia trombozei venoase.....	788
Tromboza venoasă a extremităților superioare	790
Sindromul posttrombotic.....	790
Capitolul 15 – Hipertensiunea arterială pulmonară – Adriana Luminița Gurghean,	
<i>Ionela Raluca Murarețu.....</i>	795
Definiție	795
Clasificare.....	795
Epidemiologie și aspecte genetice.....	798
Diagnostic	800
Diagnostic paraclinic.....	801
Tratament	818